

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ZENEI FORMATAN ÉS ELEMZÉS 2.

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zeneművészet
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zenetanár – Licenciátus zenében
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Zenei formatan és elemzés 2.				A tantárgy kódja		TLM 3403			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. habil. Coca Gabriela – egyetemi professzor								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. habil. Coca Gabriela – egyetemi professzor								
2.4. Tanulmányi év		2	2.5. Félév		2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		Alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					4
Más tevékenységek: kétirányú kommunikáció a tárgyfelelőssel/ tutorral					10
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					72
3.8. A félév összórászám					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Zeneelméleti előképzés, zenetörténeti előképzés
4.2. Kompetenciabeli	Kottaismeret, összhangzattani és polifónia tudás

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	az előadóterem zenei gépezettel való felszereltsége
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő kottatár megléte a könyvtárban, megfelelő példányszámban, vagy a kották sokszorosítási lehetősége, avagy online kottatár és audio/video felvételek megléte

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- kottaelemzői készség kialakítása - a zeneművek szerkezeti megismerése - egy zenemű logikus megközelítése - különböző alap zenei formálási módszerek megismerése - az alap zenei formák általános szerkezetének elsajátítása - azonosítja a zene jellemzőit - tanulmányozza a kottákat.
Transzverzális kompetenciák	- Az elsajátított elméleti és gyakorlati ismereteket a hallgatók alkalmazni tudják a műelemzéseik és zenei előadásaik során, valamint későbbi tanügyi, tanítási aktivitásuk során. - Saját magukat népszerűsítik - Saját szakmai fejlődésüket irányítják.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató azonosítja és leírja a különböző műfajok és formák jellemzőit más művészeti területekhez és/vagy történelmi szempontokhoz viszonyítva, különös tekintettel a szakirányra jellemző repertoárra.
Képességek	A hallgató képes zenei művek osztályozása (a szakiránytól függően különböző sajátosságokkal és bonyolultsági szinttel) stílusjegyek alapján, a történelmi és kulturális kontextus figyelembevételével.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni, integrálódik a különböző művészeti és társadalmi kontextusokba, alkalmazza a zenei stílusok, műfajok, formák és hagyományok ismeretét saját zenei és művészi tevékenységének alátámasztására és adaptálására.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Minden zenemű valamilyen szerkesztési elven alapul. Ez a szerkesztési elv meghatározza a teljes mű felépítését, a zenei gondolatok értelmes elrendezését, tagolását és sorrendjét. Mint az építészet keretében egy szerkezeti tervrajzban, a zenei forma is rögzíthető. Ezt előre felvázolja a szerző, vagy utólag deríti ki a műelemző.
--------------------------------------	--

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Kurzusomban egyrészt azokkal az eszközökkel és módszerekkel foglalkozok, amelyek a zenei formálás alapjául szolgálnak, másrészt pedig a formatani mikrostruktúrákat ismertetem meg, valamint a zenei formák fő típusait, két csoportra osztva: strófikus formák és tematikus formák.
-------------------------------------	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A Dal mint műfaj	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
2. A Dal mint forma	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
3. L. van Beethoven: <i>A távoli kedveshez</i> , dalciklus, formai elemzés	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
4. Franz Schubert: <i>Erlkönig</i> , op. 1, formai felépítés és tartalom összefüggése - elemzés	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
5. Franz Schubert: <i>Die schöne Müllerin (A szép molnárlány)</i> , op. 25, dalciklus, 1-10. dalok, formai elemzés 1.	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
6. Franz Schubert: <i>Die schöne Müllerin (A szép molnárlány)</i> , op. 25, dalciklus, 11-20. dalok, formai elemzés 2.	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
7. Robert Schumann: <i>Frauenliebe und-leben (Asszonyszeretem, asszonysors)</i> , op. 42, 1-8. dalok, formai elemzés	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
8. Az Ária mint műfaj és mint forma	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
9. J. S. Bach: <i>Magnificat</i> , BWV 243, D-dúr formai elemzés	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
10. Mozart: <i>Die Zauberflöte</i> , K. 620 az áriák elemzése	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
11. Strófikus formák a nemzetközi és hazai kórus- irodalomban 1.	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
12. Strófikus formák a nemzetközi és hazai kórus- irodalomban 2.	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
13. Strófikus formák a nemzetközi és hazai kórus- irodalomban 3.	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
14. Ismétlés	Magyarázás, kottapélda bemutatása és elemzése, audíció	
Könyvészet: - Coca Gabriela, Zenei formatan, MediaMusica kiadó, Kolozsvár, 2022. - Frank Oszkár, Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében, a szerző magánkiadása, Budapest 1996. - Gárdonyi Zoltán, A zenei formák világa, Magyar Kórus kiadó, Budapest, 1949. - Gárdonyi Zoltán, Elemző formatan, A bécsi klasszikusok formavilága, Zeneműkiadó, Budapest, 1963. - Siklós Albert, Zenei formatan, Rozsnyai kiadó, Budapest, 1912.		

- Weiner Leó, A hangszeres zene formái, Zeneműkiadó, Budapest, 1955. - Weiner Leó, A zenei formák vázlatos ismertetése, Rozsnyai kiadó, Budapest.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A Dal mint műfaj	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
2. A Dal mint forma. A strófikus dal. A végigkomponált dal.	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
3. L. van Beethoven: <i>A távoli kedveshez</i> , dalciklus, formai elemzés	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
4. Franz Schubert: <i>Erlkönig</i> , op. 1, formai felépítés és tartalom összefüggése - elemzés	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
5. Franz Schubert: <i>Die schöne Müllerin (A szép molnárlány)</i> , op. 25, dalciklus, 1-10. dalok, formai elemzés 1.	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
6. Franz Schubert: <i>Die schöne Müllerin (A szép molnárlány)</i> , op. 25, dalciklus, 11-20. dalok, formai elemzés 2.	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
7. Robert Schumann: <i>Frauenliebe und-leben (Asszonyszeretem, asszonysors)</i> , op. 42, 1-8. dalok, formai elemzés	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
8. Az Ária mint műfaj és mint forma	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
9. J. S. Bach: <i>Magnificat</i> , BWV 243, D-dúr formai elemzés	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
10. Mozart: <i>Die Zauberflöte</i> , K. 620 az áriák elemzése	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
11. Strófikus formák a nemzetközi és hazai kórus- irodalomban 1.	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
12. Strófikus formák a nemzetközi és hazai kórus- irodalomban 2.	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
13. Strófikus formák a nemzetközi és hazai kórus- irodalomban 3.	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
14. Ismétlés	Kottapéldák bemutatása és elemzése, audíció	
Könyvészet: Bartha Dénes, A zenetörténet antológiája, Zeneműkiadó, Budapest, 1974. Coca Gabriela, A leitmotívum, in : „Muzica” zenetudományi folyóirat, no. 1/2001, Bukarest, 87 – 107. old. Coca Gabriela, Barform, in : „Muzica” zenetudományi folyóirat, no. 3/2002, Bukarest, 51 – 71. old. Coca Gabriela, Evolutív formák, in : „Muzica” zenetudományi folyóirat, no. 1/2003, Bukarest, 79 – 91. old. Coca Gabriela, Richard Wagner „Lohengrin” című operájának formai koncepciója, Media - Musica kiadó, Kolozsvár, 2006. Frank Oszkár, Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében, Ed. Frank Oszkár, Budapest, 1996. Frank Oszkár, A funkciós zene harmónia és formavilága, Zeneműkiadó, Budapest, 1973. Gárdonyi Zoltán, A zenei formák világa, gyakorlati elemzés, Magyar Kórus kiadó, Budapest, 1949. Herman Vasile, A bécsi klasszikusok zenei formái (Formele muzicale ale clasicilor vienezi), „G. Dima” Zeneakadémia, Kolozsvár, 1973. Herman Vasile, A reneszánsz zenei formái (Formele muzicii renaşterii), „G. Dima” Zeneakadémia, Kolozsvár, 1980. Herman Vasile, Az európai középkor zenei formái (Formele muzicii medievale), „G. Dima” Zeneakadémia, Kolozsvár, 1978.		

Herman Vasile, A zenei formák eredete és fejlődése (Originile și dezvoltarea formelor muzicale), Zenei kiadó (Ed. Muzicală), Bukarest, 1982.

Máriássy István, Bevezetés a barokk stílus zeneirodalmába, Zeneműkiadó, Budapest, 1965.

Szabolcsi Bence, A melódia története, Zeneműkiadó, Budapest, 1957.

Weiner Leó, A zenei formák vázlatos ismertetése, Rozsnyai kiadó, Budapest.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az iskolai zenetanításban a zenetanár számára elkerülhetetlen a kottával való kapcsolat, úgy a zeneművek megismertetésében a tanulókkal, mint pedig a zenei gyakorlatban – kóruséneklés, hangszerjáték tanítása során. Egy minőségi előadás kidolgozásához nemcsak a hangjegyek és más zenei grafikai jelek ismerete szükséges, hanem a kotta logikus felépítésének a megismerése, megismertetése a tanulókkal. Idézzük: *A zene hangokba öntött építészete*. Az építészethez hasonlóan, egy zenemű számos kisebb-nagyobb része, alkotóelemre bontható. Ezek logikus kapcsolatban állnak egymással. A hangszereken való játéktechnikát, vagy vokális előadást kiegészítve, ha egy tanár nem képes egy zenei mű felépítési logikáját áthatalni, nem képes arra sem, hogy az adott műnek egy időtálló, értékes előadását produkálja, és arra sem, hogy a diákjaival egy minőségi előadást produkáljon. A minőségi előadásokat, valamint a minőségi oktatást minden zenei közösség, és minden szakmai egyesület, oktatási intézmény elvárja. A formatan és zenei elemzések – az a tantárgy amelyik kialakítja a jövőbeni tanárban azt a képességet, hogy egy zenei partitúrát logikusan szemléljen.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A megjelölt anyag ismerete. Pótolási lehetőség pótszeszióban van. Plagizálás, vagy vizsgán való csalás következménye az adott vizsgaidőszakban a vizsgáról való kizárás. Óvás megoldása: az írásbeli dolgozat újraértékelése.	Vizsgáztatás módja: Írásbeli vizsga a vonatkozó elméleti anyagból	50%
10.5 Szeminárium / Labor	A szemináriumok látogatása 80%-ban kötelező. A szemináriumon kielemezett művek szerkezetének ismerete, és hasonló szerkezetű művek kielemezésének a képessége	Szemináriumi feladatok: - Partitúraelemzés a tanulmányozott formák anyagából - A szemináriumokon való aktív részvétel, gyakorlatok, feladatok megoldása - Elbírálási kritériumok: elméleti anyagismeret, helyes formafelismerés és elemzés	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei:			

Az alábbi vizsgatételek ismerete:

- A *Zenei Formatan* kurzus teljes 2. szemeszteri anyaga, lásd:
Coca Gabriela, *Zenei formatan*, MediaMusica kiadó, Kolozsvár, 2022.

Az összes kurzus tematikája, valamint a tanulmányozott szerkezethez tartozó műelemzés ismerete.
Formatani jegyzetfüzet megléte, minden kurzus és szeminárium anyagból.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2025.04.14.

Dr. habil. Coca Gabriela – egyetemi professzor

Dr. habil. Coca Gabriela – egyetemi professzor

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

Dr. Péter István – egyetemi adjunktus

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.